

Elkészült a bizottsági jelentés

A MÚSZ által felállított, Turi György múltbéli edzői módszereit vizsgáló bizottság elkészítette jelentését, amelyet péntek délelőtt sajtótájékoztató keretében ismertettek a közvéleménnyel. A MÚSZ a jelentés teljes szövegét nyilvánosságra hozza: az alábbiakban a legfontosabb megállapításokat foglaljuk össze, majd a teljes 16 oldal is elolvasható. A MÚSZ elnöksége szerdán tárgyalta a jelentést, annak tartalmát elfogadta – az ezzel kapcsolatos határozat szintén alább olvasható.

A sajtótájékoztatón részt vettek a bizottság tagjai: dr. Ugrin Tamás ügyvéd, a bizottság elnöke, valamint Danks Emese, a MÚSZ gyermekvédelmi bizottság vezetője, kommunikációs szakértő, dr. Tausz Katalin szociológus, Becsky András, a MÚSZ alelnöke, a Debreceni Sportcentrum ügyvezető igazgatója, és Bohus Richárd olimpikon, világ- és Európa-bajnoki érmes, a sportolói bizottság elnöke – továbbá dr. Wladár Sándor, a MÚSZ elnöke.

A bizottság főbb megállapításai a következők.

Bár a MÚSZ jelenlegi elnöke és vezetése nem tehető felelőssé a múltért, az egyetemes úszósport nevében bocsánatot kér az áldozatoktól.

A bizottság megállapítja, hogy a 80-as-90 es években számos esetben, a 2000-es évektől már elszórtabban Turi György edzőmódszereiben – egyébként más edzőkhöz és más sportágakhoz hasonlóan – rendszeresen jelen volt a testi fenyítés (pofonok, bot használata). Ebben az időszakban Turi György meg nem engedhető hangnemben és módon ordibált versenyzőivel, akik közül sokan ezt lelki bántalmazásként élték meg. Az erre az időszakra eső rendszeres és tudatos vagy élvezetből történő testi bántalmazás nem bizonyítható. Turi György a fenti cselekményeket elismerte.

Turi György a versenyzőket gyakran testi fenyítésben részesítette, amelynek kiváltó oka rendszerint fegyelmezetlenség volt. A testi fenyítés általában pofon volt, vagy az edzés közben alkalmazott hosszú nyelű bot, amellyel a sportolót úszás közben is fegyelmezte. A bántalmazásokból származó sérülésről egyetlen nyilatkozó sem számolt be. A bántalmazásról a versenyzők nem szóltak a szülőknek vagy ha szóltak, a szülők nem látták szükségesnek, hogy beleavatkozzanak e nevelési módszerbe.

Gyakori panasz volt a versenyzőkkel szemben alkalmazott minősíthetetlen verbális fellépés, a káromkodás, az ordibálás. A 80-as években versenyző sportolók a mai napig lelki tehernek érzik a korábbi bántalmazásokat és még mindig nem dolgozták fel teljes mértékben azokat.

Sok esetben merült fel a megalázó és lealacsonyító megjegyzések alkalmazása a versenyzőkkel szemben, különösen sértő módon a leány versenyzők esetében a súlyukkal illetőleg a menstruációs ciklusukkal kapcsolatban. A női versenyzők súlyproblémájának nem megfelelő kezelése bulimiás tünetekhez vezetett.

A 2000-es évektől fokozatosan eltűntek a fenti módszerek Turi György eszköztárából illetőleg jelentősen finomodtak, de továbbra is megmaradtak a súlyra vonatkozó sértő megjegyzések és a megalázó beszédstílus.

Több esetben arról számoltak be a sportolók, hogy esetleges rossz eredményeiket, vagy rossz helyezéseiket Turi György személyes sértésnek vette és ilyenkor ahelyett, hogy segített volna feldolgozni a kudarcot, sértetten elvonult és nem állt szóba a versenyzővel. Manipulálta és gyakran egymás ellen fordította a versenyzőit.

Turi György egyébként nyilatkozatában a fenti bántalmazásokat nagyrészt elismerte és a bizottság előtt is bocsánatot kért az megbántott versenyzőktől.

Itt tartja szükségesnek megjegyezni a bizottság, hogy számos esetben szóltak – még a sérelmet szenvedett sportolók is – arról is, miszerint Turi György segítette őket, valakit pénzzel, utazással, szívességgel vagy éppen egy nehezen elérhető orvosi kezelés elintézésével. Sok esetben a sportolók szülő-gyerek viszonyt emlegettek viszonyuk kapcsán.

További kifogásolt edzői módszer volt, hogy mindig hierarchikus viszonyt alakított ki a versenyzőkkel, és amit több versenyző is megjegyzett, hibáját soha nem ismerte el. Közös panaszuk volt a sok ordibálás, túlterhelte és robotként kezelte az úszókat lehetetlen feladatokat kérve tőlük, ami előfordult, hogy az egészségüket is veszélyeztette. Állításuk szerint Turi György megutáltatta velük az úszást és amikor más edzőhöz mentek át, akkor jöttek rá, hogy lehet ezt másképpen is csinálni. Számos alkalommal beosztott edzőtársait is a versenyzők előtt alázta meg, velük is ordibált.

A 80-as évekre mutató olyan panaszok, miszerint Turi György módszeresen, élvezettel alkalmazta volna a testi fenytést, a nyilatkozatok és az egyéb körülmények mérlegelése után a bizottság szerint nem nyertek bizonyítást.

Számos esetben jelezték a sportolók, hogy pszichológiai segítségre szorultak az esetet követően vagy még most is szükségük lenne egy szakember segítségére.

Bár a MÚSZ jelenlegi elnöke és vezetése nem tehető felelőssé a múltért, de az egyetemes úszósport nevében bocsánatot kér az áldozatoktól.

A jelentést tárgyalta a MÚSZ elnöksége, és ezen a következő határozatot fogadta el:
„A Magyar Úszó Szövetség elnöksége a Vizsgálóbizottság jelentését elfogadja. Az elnökség a Magyar Úszó Szövetség nevében – mások helyett is – őszinte sajnálatát fejezi ki és megköveti mindazon sportolókat, akiket bármilyen fizikai, vagy lelki atrocitás ért a múltban. Az elnökség akként döntött, hogy a Vizsgálóbizottság jelentésében foglaltakkal összhangban szigorítja a Sportfegyelmi Szabályzatát, az edzői licenchez jutás feltételeit, valamint a jelenleg is működő gyermekvédelmi programját tovább fejleszti a bizottsági jelentésben foglaltaknak megfelelően.”

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE TELJES TERJEDELMÉBEN

Jelentés a Magyar Úszó Szövetség Elnöksége részére

Tartalom

1. Eljárási rend	3
2. Jogszabályi környezet: múlt és jelen	4
2.1. Büntetőjogi, polgári-kártérítési jogi és személyiségi jogi szabályok	4
2.2. MÚSZ szabályzatok	5
2.3. Gyermek jogok	7
3. A gyermekek jogai és a sport	8
4. A tanú meghallgatás eredményei	9
5. A vizsgálat tanulságainak összegzése	12
6. Javaslatok	13
6.1. MÚSZ szabályzatokkal kapcsolatos módosítási javaslatok	13
6.2. Prevenációs célú javaslatok.....	13

1. Eljárási rend

A vizsgálat tárgya: A MUSZ Elnöksége által 59/2021 szám alatt létrehozott Eseti Bizottság által a Turi György vezetőedzővel kapcsolatos versenyzői panaszok kivizsgálása.

A bizottság tagjai:

- dr. Ugrin Tamás, elnök
- Danks Emese, tag, MÚSZ gyermekvédelmi felelős
- dr. Tausz Katalin, tag
- Becsky András, tag, a MÚSZ elnökségi tagja
- Bohus Richárd, tag, a MÚSZ Versenyzői Bizottság elnöke

A bizottság vizsgálati rendje és vizsgálati terve:

- az irányadó eljárási és anyagi jogi szabályok tisztázása;
- a bizottsági ülések rendje, részvételi kötelezettség, határozatképesség, jegyzőkönyvezés, jegyzőkönyv hitelesítés, munkarend és a jelentéstételi kötelezettség teljesítésének határideje;
- a MÚSZ szabályzataiban meghatározott azon előírások, szabályok és normák meghatározása, amelyek megsértése megvalósul, ha a bizottsági vizsgálat megalapozottnak találja a sportolói panaszokat;
- a panaszos sportolók listájának összeállítása a közelmúltban megjelent média hírek, vagy egyéb információk alapján és a panaszos sportolók személyes meghallgatása, vagy írásbeli nyilatkozattételre való felhívása, ezek sorrendje;
- Turi György meghallgatása, vagy írásbeli nyilatkozattételre való felhívása;
- az ügyben nem érintett, de információval bíró tanúk (szülők, edzők, sportszakemberek, vagy egyéb érintettek) meghallgatása, vagy írásbeli nyilatkozattételre való felhívása, egyéb bizonyítékok számbevétele;
- kapcsolat a médiával, nyilatkozattételi rend és
- ajánlás megfogalmazása az Elnökség részére.

A nagyobb hatékonyság elérése érdekében a bizottság az érintett sportolókat és tanúkat e-mail és/vagy telefon útján hívta meg a nyilatkozattételre, írásbeli értesítés helyett. A személyes meghallgatás helyett a bizottság az online meghallgatás és az írásbeli nyilatkozattétel módszerét is alkalmazta.

A bizottság határozatképességéhez 3 tag volt minimálisan szükséges, a tanúk meghallgatásakor legalább 2 bizottsági tagnak kellett jelen lennie. A jelenlét online módon is elfogadott volt. A női versenyzők számára lehetővé vált, hogy – kérésükre - a bizottság nőtagjai hallgassák meg őket.

A sajtónak nyilatkozattételre a bizottsági vizsgálat alatt csak az elnök vált jogosulttá a MÚSZ Elnökével és a kommunikációért felelős személlyel történő egyeztetést követően. A vizsgálat lezárultáig érdemben a bizottság az ügygel kapcsolatban nem nyilatkozott.

A vallomásokról a jegyzőkönyv vezetése mellett - az érintettek beleegyező nyilatkozata alapján - hangrögzítés is készült. Az elkészült jegyzőkönyveket a bizottság elektronikusan tárolja, azokat felhasználja a jelentéséhez, majd megsemmisíti őket. A jelentésben biztosítja a meghallgatott nyilatkozók anonimitását, nem nevezi meg őket, csak utal a panasz tartalmára. A készült jegyzőkönyveket a nyilatkozók nem írták alá, de kérésükre a megszerkesztett nyilatkozatot a bizottság megküldte részükre.

A bizottság 2021. december 9-ig állítja össze a jelentést a MÚSZ Elnökség részére, amennyiben eljárását semmilyen váratlan körülmény nem nehezíti.

A bizottság törekedett arra, hogy a legszélesebb körben információkat szerezzen a tárgyi ügyről, ezért további érdekelteket, szülőket és sportszakembereket is meghallgatott, amikor a tényfeltárásban az így megszerzett információk segítségével lehettek. Azon sportolókat, akik a médiában nyilatkoztak lehetőség szerint személyesen hallgatta meg a bizottság. A sportolókkal Bohus Richárd vette fel a kapcsolatot telefon vagy e-mail útján és egyeztetett velük időpontot.

A bizottság végül 18 személy (volt és jelenlegi sportoló, edző, szülő) nyilatkozatát ismerte meg, közöttük olyanokét is, akik meghallgatását Turi György indítványozta. A meghallgatott személyek összeállításánál a bizottság ügyelt arra, hogy lehetőleg azonos arányban és számban szerepeljenek a 80-as évektől a napjainkig terjedő időszakban a különböző korszakokban érintett személyek.

A bizottság felhasználta a Kőbánya SE által lefolytatott vizsgálat megállapításait is, ahol szintén további 20 érintettet hallgattak meg. Ők külön hozzájáruló nyilatkozatban engedélyezték a meghallgatásuk során készült jegyzőkönyv és az ennek alapján létrejött vizsgálati jelentés felhasználását.

A bizottság tájékozódott a 2013-ban megjelent Szepesi könyv után történt hatósági intézkedésről, a megindított büntetőeljárásról és annak eredményéről. Beszerezte annak a 2013-as nyílt levélnek az interneten fellelhető példányát, amiben a Kőbányában versenyző sportolók álltak ki Turi György vezetőedző mellett.

A bizottság a nyilatkozatok értékelése során a polgári jogi és a büntetőjogi bizonyíték értékelési és mérlegelési alapelveket vette alapul azzal, hogy nem alkalmazta és nem is alkalmazhatta a büntetőjogban használatos kétséget kizáró bizonyítást.

A bizottság a meghallgatott panaszosi nyilatkozatok, Turi György nyilatkozata, a mellette és ellene szóló állítások mérlegelésével alakította ki többségi döntésen nyugvó álláspontját. A nyilatkozatokon kívül figyelembe vette a kifogásolt magatartás időpontját, a helyszínt, a kifogásolt magatartás és a panasz nyilvánosságra kerülésének körülményeit.

2. Jogszabályi környezet: múlt és jelen

A bizottság eljárására a Sporttörvény, a MÚSZ Alapszabálya, Szervezeti és Működési Szabályzata az irányadó. Az egyes eljárási cselekmények elvégzésekor és a bizonyítási eljárás során a Sportfegyelmi Szabályzat és az Etikai és Gyermekvédelmi Szabályzat erre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazta azzal a megkötéssel, hogy az Etikai és Gyermekvédelmi Szabályzat 2018.09.05-én lépett hatályba és a 2016.09.28-án elfogadott Etikai Szabályzat még nem tartalmazta a gyermekvédelmi rendelkezéseket.

2.1. Büntetőjogi, polgári-kártérítési jogi és személyiségi jogi szabályok

A Btk. szexuális visszaéléssel kapcsolatos jogi szabályozása és az elévülési idők alapján az általános elévülési idő az egyes bűncselekmények vonatkozásában meghatározott büntetési tétel felső határa.

- 196.§ szexuális kényszerítés
 - (2) bek. a) pont: 2-8 év, ha 18 év alatti sérelmére
 - (2) bek. b) pont: 2-8 év, felügyelete alatt álló sérelmére, + hatalmi viszony
 - (3) bek.: 14 év alatti sérelmére, 5-10 év
- 197.§ szexuális erőszak
 - (1) bek. a) pont
 - (2) bek. 12 év alatti, 5-10 év („szexuális cselekményt végez”)
 - (3) bek. a) pont: 5-10 év, 18 év alatti
 - (3) bek. b) pont: 5-10 év, felügyelete alatt álló (+hatalmi viszony)
 - (4) bek. (hatályos: 2021.07.08. (a 2021. évi LXXIX. törvény miatt))
- 198.§ szexuális visszaélés
 - (1) bek. 14 év alatti, 1-5 év
 - (2) bek. „törekszik rábírní”, 3-5 év
 - (3) bek.

Mellékbüntetés Btk. 52.§ (3) bek. foglalkozástól eltiltás, határozott időre vagy végleges jelleggel.

2014-től hatályosan a Btk. 26.§ (3) c) pont: nem évül el a büntethetősége: XIX. fejezetben meghatározott 5 év szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő, ha a sértett 18. év alatti (hatályos: 2014.12.21.)

Ptk. 2:42. § [A személyiségi jogok általános védelme]

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

(2) Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

2:43. § [Nevesített személyiségi jogok]

A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen

- a) az élet, a testi épség és az egészség megsértése;
- b) a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése;
- c) a személy hátrányos megkülönböztetése;
- d) a becsület és a jóhírnév megsértése;

2:53. § [Kártérítési felelősség]

Aki személyiségi jogainak megsértéséből eredően kárt szenved, a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

Mivel a vizsgált súlyosabb események 2010-es évek közepe vagy az azt megelőző időszakban történtek azok büntetőjogi, polgári jogi, személyhez fűződő jogok szempontból is elévültek illetőleg már nem érvényesíthetők még bizonyítottságuk esetén sem.

2.2.MÚSZ szabályzatok

A MÚSZ Etikai és Gyermekvédelmi Szabályzata¹ határozza meg azokat az alapelveket, amelyek szerint a sportszakembereknek/edzőknek a munkájukat végezniük kell.

¹ <https://musz.hu/dokumentumok/szabalyzatok/>

5. §

Sportszakemberek etikai kötelességei

(1) Sportszakemberek általános kötelességei:

- a) Minden körülmények között a sportoló jólétét, egészségét, biztonságát tartják szem előtt, akár a szakmai fejlődése felett is.
- b) Minden körülmények között betartják a MÚSZ etikai kódexében foglaltakat, különös képen a gyerekekkel kapcsolatos viselkedési szabályokat.
- c) A sportolót, annak méltósága és jogainak tiszteletben tartása mellett nevelik, edzik.
- d) Viselkedésükkel és szakmai tevékenységükkel magas színvonalat képviselnek.
- e) Mindenki felé tisztelettel, méltósággal viselkednek és egyenlő bánásmódban részesítenek, elismerve a sportolók egyéni képességeit,
- f) Semmiféle diszkriminációt, hátrányos megkülönböztetést nem tartanak elfogadhatónak,
- g) A sportolókat a fair play szellemében nevelik.

(2) Edzők (oktatók) további kötelességei:

- a) A MÚSZ tagszervezeteinek összes edzője szakmailag képesített, akik szakmailag folyamatosan továbbképzik magukat, valamint tisztában vannak a gyerekek szükségleteiről, jogairól és gyermekvédelmi alapismeretekről.
 - b) Az edzések feladatait és nehézségét, a versenyző korosztályának, készségeinek és képességeinek megfelelően állítja össze.
 - c) Az edzéseken figyelembe veszi az egyéni különbségeket, így minden sportoló felé olyan elvárásokat támaszt, ami a fejlődését szolgálja, és amelyet képes megvalósítani.
 - d) A sportoló aktuális fizikai és lelki állapotát mindig figyelembe veszi.
 - e) Nem élhet vissza tekintélyével a sportolóval szemben, nem alázhatja meg, nem bántalmazhatja sem fizikálisan, sem verbálisan. Ha felmerül a gyermekbántalmazás bármely formájának a gyanúja, azt késedelem nélkül jelzi a MÚSZ gyermekvédelmi felelősének.
 - f) Kerüli az edzések során a trágárságot, a közönséges beszédet,
 - g) Az edzéseken az edző a fiatalokra figyel, minden figyelmet elterelő eszközt távol tart magától (mobiltelefon stb.), ha annak nincs funkciója az edzésen.
 - h) Tisztában van azzal, hogy az edző példakép is a sportoló számára. Viselkedésével és életvezetésével példát nyújt a sportolónak (nem eszik edzésen, a sportoló jelenlétében nem dohányzik és nem folytat előttük kicsapongó életet, és a közösségi médiákban és fórumokon ennek megfelelően kommunikál).
 - i) Versenyeken tudásának és figyelmének maximumát adja, amennyiben ebben akadályoztatva van, vagy nem tud jelen lenni gondoskodik megfelelő helyettesítésről és a lehetőségekhez mérten előre jelzi azt a sportolók felé.
 - j) Edzéstervet készít és szakmailag megalapozott célokat tűz ki a versenyző elé, amelyeket szükség esetén módosít.
 - k) Biztosítja, hogy a sportoló a megfelelő időben értesüljön az edzésekről, versenyekről és a változásokról, az előre meghatározott kommunikációs csatornákon.
 - l) Értesíti a szülőket minden olyan információról, amely a fiatal életébe változásokat hozhat, illetve tudatja velük mindazokat a viselkedési formákat, amelyek károsak lehetnek a sportolóra nézve.
 - m) Bizonyos időszakonként fogadóórákat tart, ahol személyesen jelez vissza a szülőknek. A fogadóórán kívül is a szülő rendelkezésére áll, arra előre egyeztetett időpontban.
 - n) Ismeri és alkalmazza a sérült sportolók igényeit és visszatérésük sajátosságait. A sérült sportolók rehabilitációját nyomon követi és gondoskodik a visszatérés után a megfelelő felkészítésről, valamint konzultál a sportoló gyógykezelését végző szakemberrel.
 - o) Kialakít olyan kommunikációs csatornákat, ahol szükség esetén napi kapcsolatot tud
-

fenntartani, a magánélet tiszteletben tartása és meghatározott keretek között.

ö) Új tagok integrációját biztosítja.

p) Az eredmények alapján nem kivételezik, tisztában van a fejlődés ütemének különbözőségeivel.

q) A szülőktől nem fogadhat el semmi féle anyagi támogatást, vagy ajándékot - ami a vesztegetés kategóriájába tartozhat - és ami által a sportoló több előnyben részesülhet az edzések és a versenyek során.

(3) A sportszakemberek súlyos kötelezettségszegései:

a) versenyzőjét a 4. §-ban meghatározott cselekmények vagy magatartásformák valamelyikére felbújtja, arra tanácsot ad, abban közreműködik,

b) sportoló, más sportszakember irányában sportszakemberhez méltatlan magatartást tanúsít,

c) a munkavégzés során (edzés, edzőtábor, verseny) sportszakemberként drogot, vagy alkoholt fogyaszt, vagy ezek fogyasztására mást felbújt,

d) népszerűségének kihasználásával a sportág vagy saját hírnevéhez méltatlan magatartást tanúsít,

e) szakembertársai eredményeit, tevékenységét méltánytalanul becsméri.

2.3. Gyermekek jogok

1989. november 20-án fogadták el a Gyermekek jogairól szóló ENSZ egyezményt (a továbbiakban Egyezmény), ami az 1991. évi LXIV. törvénnyel a magyar belső jog részévé vált.

Az Egyezmény 1. cikkének értelmében „(...) gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.”

A 19. cikk kimondja: „1. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.

2. Ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek a gyermek és gondviselői számára szükségesek szociális programok létrehozását teszik lehetővé, továbbá a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is.”

Ezen alapelvre építve a 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról Gyvt. 6. § (5) és (5a) bekezdése kimondja: „(5)* A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

(5a)* A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek - különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.”

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 46. § (2) szerint „(2) A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és

lelki fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.”

3. A gyermekek jogai és a sport

A gyerekeknek joguk van az életkoruknak megfelelő játékra és a rekreációs célú tevékenységekre. (Egyezmény 31. cikk) Az UNICEF kutatóközpontjának egy 2019-es jelentése szerint²: „A sport hathatós eszköz arra, hogy a gyerekek a személyes és társas életük fejlődését elősegítő tevékenységben vegyenek részt és kibontakoztathassák a bennük rejlő lehetőségeket. A gyerekek számára – köztük a legmarginalizáltabb helyzetben lévők számára is – már legfiatalabb koruktól kezdve a sport lehetőséget teremt arra, hogy fejlesszék fizikai képességeiket és egészségi állapotukat, társas kapcsolataikat, vezetői készségeiket, tanuljanak és szórakozzanak.” (2. old.)

Az Egyezmény végrehajtásának monitorozásáért felelős, 18 független szakértőből álló ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 2006-ban kiadott 8. Átfogó Kommentárja szerint³: Testi fenyegetés, „... minden büntetés, amelyben fizikai erőt használnak azzal a szándékkal, hogy valamilyen mértékű fájdalmat vagy kényelmetlenséget okozzanak, bármilyen enyhe legyen is az. A legtöbb esetben megütik („megpofozzák”, „megcsapják”, „elfenekelik”) a gyermeket kézzel vagy más eszközzel – ostorral, pálcával, szíjjal, cipővel, fakanállal stb. Lehet rúgás, a gyerek megrázása, taszigálása, karmolás, csípés, haj- vagy fülhúzás, a gyermek kényelmetlen testhelyzetben maradásra kényszerítése, égetés, forrázás, nyelésre kényszerítés. (...) Ráadásul léteznek más, az Egyezménnyel összeegyeztethetetlen durva és megalázó nem-fizikai formái is a büntetésnek. Ide tartozik például az olyan büntetés, ami lealacsonyító, megalázó, befeketítő, bűnbakká tesz, fenyegeti, megijeszti vagy gúny tárgyává teszi a gyermeket.” (4. old.)

Ugyanakkor ugyanezen kommentár 15. pontjának értelmében „(...) vannak olyan különleges körülmények, amelyekben a tanárok vagy mások, például az intézetekben élő vagy a törvénnyel szembekerült gyerekekkel foglalkozók esetében, hogy olyan veszélyes viselkedéssel szembesülnek, ami igazolja az ésszerű, korlátozott kontrol használatát. Itt is világos különbség van aközött, hogy az erőszak alkalmazása a gyermek vagy mások védelmét szolgálja vagy büntetés céljából alkalmazzák. Mindig a minimálisan szükséges, a lehető legrövidebb ideig tartó erőszak elvét kell alkalmazni. Részletes iránymutatás és képzés is szükséges ahhoz, hogy a minimálisra csökkentsék a megfélemezés használatát és hogy biztosítsák, bármely alkalmazott módszer biztonságos és a helyzethez arányos legyen és ne foglaljon magába szándékos fájdalom okozást a kontrol eszközöként.” (5. old.)

A dokumentum 45. pontja megállapítja, hogy a testi fenyegetés hagyományos, széleskörű elfogadottsága miatt a tiltás önmagában nem változtatja meg az attitűdöket és a gyakorlatot. Ezért hangsúlyozzák a gyermek jogok tudatosításával, a képzésekkel kapcsolatos prevenciók célú események fontosságát. A 46. pontban felhívják a figyelmet arra, hogy a gyerekek nem csupán abból tanulnak, amit a felnőttek mondanak, hanem abból is, amit csinálnak. „Amikor a gyermekhez legközelebb álló felnőttek erőszakot alkalmaznak és megalázzák a gyermeket nem veszik figyelembe az emberi jogokat és arra az erős és veszélyes leckére tanítják, hogy ezek a konfliktusok megoldásának és a viselkedés megváltoztatásának elfogadható eszközei.” (12. old.)

² Getting into the Game Understanding the evidence for child-focused sport for development (2019) Barca Foundation – UNICEF <https://www.unicef-irc.org/article/1900-participation-in-sport-can-improve-childrens-learning-and-skills-development.html>

³ General comment no. 8 (2006)

The right of the child to protection from corporal punishment and other cruel or degrading forms of punishment https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?DocTypeID=11&Lang=en&TreatyID=5

A 2011-ben megfogalmazott újabb, 13. számú átfogó kommentár szerint⁴ is az erőszak nem csupán fizikai formákat ölthet és nem csupán szándékos cselekvés lehet. Erőszak az elhanyagolás vagy a pszichológiai bántalmazás is. (4. old.) „Nincs kivétel. A Bizottság következetesen fenntartja az álláspontját, a gyermekekkel szembeni erőszak bármely formája, legyen az enyhe is, elfogadhatatlan.” (8. old.)

Meg is határozzák, hogy mi számít mentális erőszaknak:

- a) A gyermekkel folytatott tartós káros interakciók, például annak közvetítése a gyermek felé, hogy értéktelen, nem szeretik, nem kívánt, veszélyeztetett, vagy csak annyit ér, hogy kielégítse mások igényeit;
- b) **megijesztés, terrorizálás, fenyegetés; kizsákmányolás és lealjasítás; mellőzés és elutasítás; izolálás, figyelmen kívül hagyás és kivételezés;**
- c) **az érzelmi érzékenység elutasítása; a mentális egészség, az egészségügyi és oktatási szükségletek figyelmen kívül hagyása;**
- d) **sértegetés, kigúnyolás, megalázás, ócsárolás, kigúnyolás és a gyermek érzéseinek a megsértése;**⁵
- e) családon belüli erőszaknak kitévés;
- f) bezárás, elkülönítés vagy megalázó, lealacsonyító fogva tartási körülmények;
- g) felnőttek vagy más gyermekek általi pszichológiai bántalmazás és szexuális beleértve annak információs és kommunikációs technológiák (ICT) által elkövetett formáit is, mint például a mobil telefon és az internet (cyberbullying).” (9. old.)

A bántalmazás okozta trauma hatására az áldozat gyakran befelé fordul, romlik önbecsülése, szégyent érez, önmagát hibáztatja - különösen, ha egy társadalomban széles körben elterjedt az áldozatot hibáztató attitűd. A gyermekkori bántalmazás a felnőtt korra is kiható maradandó sérüléseket okoz.

A kommentár 14. pontja megállapítja, hogy „Azok a gyerekek, akik nem tapasztalták meg az erőszakot és egészségesen fejlődnek kevésbé hajlamosak az erőszakos cselekvésre gyermekként és felnőttként is. Az erőszak megelőzése egy nemzedéken belül csökkenti az erőszak valószínűségét a következő nemzedékben. (7. old.)

4. A tanú-meghallgatás eredményei

A bizottság a meghallgatások során azonos vezérfonalat alkalmazott. Az alábbiakban az e kérdésekre kapott válaszok összefoglalását közöljük.

Mely időszakban volt Turi György tanítványa vagy munkatársa vagy ha nem volt, mely időszakra vonatkozóan vannak tapasztalatai vele kapcsolatban?

A vizsgált időszak az 1980-as évektől 2021-ig terjed, alapvetően három főbb szakaszra bontható: 1990-ig a ma már nem aktív sportolói nyilatkozatok, 1990-től a 2010-es évek közepéig részben még ma is aktív versenyzői nyilatkozatok, a 2010-es évek közepétől a mai napig, 18-

⁴ General comment No. 13 (2011) The right of the child to freedom from all forms of violence
https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?DocTypeID=11&Lang=en&TreatyID=5

⁵ a bizottság kiemelései

25 éves sportolók nyilatkozatai, valamint a jelenleg aktív fiatal sportolók szülői nyilatkozatai. A fenti időszakok mindegyikére vonatkozóan rendelkezésre állnak edzői nyilatkozatok is.

Amennyiben a nyilatkozónak nem volt közvetlen észlelése Turi György kifogásolható magatartásáról a forrás került felderítésre, amely források tapasztataink szerint versenyzőtárs elbeszélését, vagy a médiában megjelent közleményeket foglalták magukba.

Mi volt az általános megítélése Turi György edzői módszereivel kapcsolatban?

A módszerek megítélésével kapcsolatban az a bizottsági álláspont alakult ki, hogy a 80-as évektől jelen voltak, bár egyre csökkenő intenzitással, Turi **György edzői módszereiben olyan elemek, amelyek testi és lelki bántalmazásnak minősülnek és amelyek elítélendők.**

A versenyzőket gyakran testi fenytésben részesítette, amelynek kiváltó oka rendszerint fegyelmezetlenség volt. A testi fenytés általában pofon volt, vagy az edzés közben alkalmazott hosszúnyelű bot, amellyel a sportolót úszás közben is fegyelmezte. A bántalmazásokból származó sérülésről egyetlen nyilatkozó sem számolt be. A bántalmazásról a versenyzők nem szóltak a szülőknek vagy ha szóltak, a szülők nem látták szükségesnek, hogy beleavatkozzanak e nevelési módszerbe.

Gyakori panasz volt a versenyzőkkel szemben alkalmazott minősíthetetlen verbális fellépés, a káromkodás, az ordibálás.

A 80-as években versenyző sportolók a mai napi lelki tehernek érzik a korábbi bántalmazásokat és még mindig nem dolgozták fel teljes mértékben azokat.

Sok esetben merült fel a megalázó és lealacsonyító megjegyzések alkalmazása a versenyzőkkel szemben, különösen sértő módon a leány versenyzők esetében a súlyukkal illetőleg a menstruációs ciklusukkal kapcsolatban. A női versenyzők súlyproblémájának nem megfelelő kezelése bulimiás tünetekhez vezetett.

A 2000-es évektől fokozatosan eltűntek a fenti módszerek Turi György eszköztárából illetőleg jelentősen finomodtak, de továbbra is megmaradtak a súlyra vonatkozó sértő megjegyzések és a megalázó beszédstílus.

Több esetben arról számoltak be a sportolók, hogy esetleges rossz eredményeiket, vagy rossz helyezésüket Turi György személyes sértésnek vette és ilyenkor ahelyett, hogy segített volna feldolgozni a kudarcot, sértetten elvonult és nem állt szóba a versenyzővel. Manipulálta és gyakran egymás ellen fordította a versenyzőit.

Turi György egyébként nyilatkozatában a fenti bántalmazásokat nagyrészt elismerte és a bizottság előtt is bocsánatot kért az megbántott versenyzőktől.

Itt tartja szükségesnek megjegyezni a bizottság, hogy számos esetben szóltak – még a sérelmet szenvedett sportolók is – arról is, miszerint Turi György segítette őket, valakit pénzzel, utazással, szívésséggel vagy éppen egy nehezen elérhető orvosi kezelés elintézésével. Sok esetben a sportolók szülő-gyerek viszonyt emlegettek viszonyuk kapcsán. Azt is ki kell emelni, hogy Turi György 40 éves edzői pályája alatt több mint 1000 versenyzővel került kapcsolatba, amely számhoz képest a meghallgatott panaszos sportolók száma nem tűnik jelentősnek, de álláspontunk szerint az egy esetben elkövetett bántalmazás mellett sem lehet elmenni következmény nélkül.

Elszenvedett e testi vagy lelki bántalmazást Turi Györgytől, ha igen akkor mikor, hol, milyen körülmények között és ki volt még ennek tanúja, vagy milyen egyéb bizonyítékok támasztják ezt alá?

Több versenyző nyilatkozott arról, hogy **elszenvedett ilyen sérelmet Turi Györgytől**, ez a nyilatkozat egybevágott Turi György megerősítő nyilatkozatával.

A 80-as évekre mutató olyan panaszok, miszerint Turi György módszeresen, élvezettel alkalmazta volna a testi fenyítést, a nyilatkozatok és az egyéb körülmények mérlegelése után a bizottság szerint nem nyertek bizonyítást, így ezeket az eseményeket tényszerűen nem lehetett megállapítani.

Ezzel a bizottság nem a nyilatkozók igazmondását vonja kétségbe, csupán a bizonyíthatóságot kérdőjelezi meg. Figyelemmel kellett lennünk az eseményeket követő jelentős időmúlásra, ami rendkívüli módon megnehezíti a felderítést és bizonyítást, valamint arra, hogy az eseményeket követően jelentős időmúlással derültek csak ki a sérelmek, illetőleg feljelentés, hatósági intézkedés nem történt.

A 2000-től a 2010-es évek közepéig terjedő időszakban a versenyzők már nem szóltak módszeres testi fenyítésről, viszont sok esetben úgy értékelték, hogy **Turi György edzés módszerei sértik az önérzetüket és megalázzák. Néhány sportoló úgy nyilatkozott, igényelték volna, hogy partnerként bánjon velük, de erre soha nem került sor.** Ebben az időszakban is előfordultak pofonok, amit Turi György nem tagadott és arra hivatkozott, hogy nem volt már más eszköz a kezében az esetleg önveszélyeztető és az edzést ellehetlenítő fegyelmezetlenség megállítására, mint a testi fenyítés.

További kifogásolt edzői módszer volt, hogy **mindig hierarchikus viszonyt alakított ki a versenyzőkkel és amit több versenyző is megjegyzett, hibáját soha nem ismerte el.** Közös panaszuk volt a **sok ordibálás, túlterhelte és robotként kezelte az úszókat lehetetlen feladatokat kérve tőlük, ami előfordult, hogy az egészségüket is veszélyeztette.** Állításuk szerint Turi György megutáltatta velük az úszást és amikor más edzőhöz mentek át, akkor jöttek rá, hogy lehet ezt másképpen is csinálni. Számos alkalommal beosztott edzőtársait is a versenyzők előtt alázta meg, velük is ordibált.

Ha személyesen nem esett ennek áldozatul, akkor milyen esetekről van tudomása?

Sok panaszos számolt be itt személyes tapasztalatokról, vagy mástól hallott esetekről, amiket a bizottság szintén mérlegelése alá vont.

Tud vagy hallott e szexuális jellegű visszaélésről Turi Györggyel kapcsolatban vagy elszenvedett-e tőle ilyet? Ha igen akkor hol, mikor milyen körülmények között történt ilyen és milyen tények és bizonyítékok támasztják ezt alá?

Szexuális visszaélésre vagy zaklatásra utaló cselekményekre három eset kapcsán történt utalás. Ezekkel kapcsolatban a bizottság, a nyilatkozatok alapján, nem tudott egyértelmű, meggyőző tényekhez jutni. A szexuális visszaélés megtörténtét Turi György is tagadta.

Egy másik állítás szerint Turi György tudott arról, hogy a Kőbánya masszöre folyamatosan illetlenül érintette meg a lány sportolókat. Erre vonatkozó bizonyítékot már a 2013-ban megindított büntetőeljárás sem tudott felmutatni és e bizottság sem tudta ezt megállapítani.

2013-ban a Kőbánya úszói és edzői nyílt levélben kiálltak Turi György mellett a Szepesi könyvben tett megállapításokkal szemben. Mi erről a véleménye, mit tud a nyílt levél keletkezési körülményeiről?

A nyílt levelet aláírók nem tagadták a levél aláírását. A versenyzők egy része meggyőződésből állt ki Turi György mellett, más részük csak aláírta, mert erre kérték őket. Tényszerű viszont, hogy az aláírók egyike sem nyilatkozott úgy, hogy látta volna a Turi György által állítólagosan elkövetett zaklatásokat.

Amennyiben sérelem érte Turi György részéről, ő vagy szülei tettek-e valamilyen intézkedést feljelentést, bejelentést az ügyel kapcsolatban és ha nem, akkor mi volt az oka?

Ennél a kérdésnél általánosságban megállapítható, hogy feljelentés, vagy szülői panasz egyetlen esetben sem történt és az ügy sértettjei szinte kizárólag az esetet követően évekkel később számoltak be az ügyről. Több esetben merült fel, hogy maguk a szülők kérték az edzőt a gyerekükkel való keményebb bánásmódra, ami magába foglalhatott néhány atyai pofont is.

Amennyiben elszenvedett valamilyen sérelmet, az milyen kihatással volt az akkori sportolói, vagy privát életére és a jelenlegire milyen hatással van?

Számos esetben jelezték a sportolók, hogy pszichológiai segítségre szorultak az esetet követően vagy még most is szükségük lenne egy szakember segítségére. A nyilatkozatokból az is megállapítható volt, hogy Turi György általában is ellenezte a pszichológushoz fordulást, mert véleménye szerint az csak „megzavarta volna” a gyerekek fejét.

Mit tud Turi György jelenlegi edzésmódszereiről?

A jelenlegi edzésmódszerekkel kapcsolatban egyetlen versenyző sem számolt be testi bántalmazásról. Jelenlegi, vagy nemrég volt tanítványai esetleges jelleggel a nem megfelelő kommunikációt, a túlterhelést és azt róják fel, hogy a sikertelen versenyzés esetén nem nyújt támogatást a sportolónak.

A Bizottság ezen kérdés megválaszolásakor felhasználta a Kőbánya SE elnöksége által lefolytatott eljárás eredményét és megállapításait, az ott meghallgatott 6 versenyző, 9 edző és 6 szülő nyilatkozatát. Közülük a jelen bizottság is 6 személyt meghallgatott.

A Kőbánya SE Elnöksége által végzett vizsgálat szerint 2014 óta Turi Györggyel szemben a sajtóban megjelent vádak egyike sem megalapozott, ők ilyen nem tapasztaltak és ezekről nem tudnak. Az elnökség tagjai deklarálták, hogy kinevezésük óta Turi Györggyel szemben panasz nem fogalmazódott meg.

A jelen bizottság rögzíti, hogy a mindkét bizottság előtt meghallgatott személyek a bizottságok előtt azonos nyilatkozatot tettek.

Megjegyzendő, hogy a bizottság olyan versenyzőt is meghallgatott, aki a 2010-es évek közepétől a 2020-ig tartó időszakra vonatkozóan számolt be olyan edzői magatartásról, amit állítása szerint lelki bántalmazásként élt meg. Turi György ezzel kapcsolatos megjegyzése az volt, kiszámíthatatlan, hogy ugyanazon edzői módszerek mely versenyzőnél milyen érzéseket váltanak ki.

5. A vizsgálat tanulságainak összegzése

Bár a MÚSZ jelenlegi elnöke és vezetése nem tehető felelőssé a múltért, de az egyetemes úszósport nevében bocsánatot kér az áldozatoktól.

A bizottság megállapítja, hogy a 80-as-90 es években számos esetben, a 2000-es évektől már elszórtabban Turi György edzésmódszereiben – egyébként más edzőkhöz és más sportágakhoz hasonlóan – rendszeresen jelen volt a testi fenyítés (pofonok, bot használata). **Ebben az időszakban Turi György meg nem engedhető hangnemben és módon ordibált versenyzőivel, akik közül sokan ezt lelki bántalmazásként élték meg. Az erre az időszakra eső rendszeres és tudatos vagy élvezetből történő testi bántalmazás nem bizonyítható. Turi György a fenti cselekményeket elismerte.**

A szexuális jellegű bántalmazás vagy zaklatás, kétséget kizáró bizonyítékok híján, nem állapítható meg. A bizottság megjegyzi, hogy a Szepesi-könyv megjelenését követően 2013-

ban széles körű nyomozás indult szexuális bántalmazás miatt ismeretlen tettes ellen. Az eljárás során közel 100 tanút hallgattak meg és egyéb bizonyítási eljárást is lefolytatott a hatóság. A büntetőeljárás végül gyanúsítás nélkül zárult le több mint egy év után. A bizottság sokkal szűkebb eszköztára sem adott lehetőséget arra, hogy ezekben az ügyekben közelebb jusson az igazsághoz, mint tette ezt a bűnüldöző szerv.

A 2000-től a 2010-es évek közepéig terjedő időszakra szintén a ritkán előforduló pofonok jelentették a testi bántalmazást, illetőleg a bot alkalmazása. **Az ordibálást és a verbális fegyelmezés vagy késztetés szövegét több versenyző lelki bántalmazásként élte meg.** Az edzői módszerek egy részét (ismétlés, túlzott igénybevétel, tudatos robotizálás) több versenyző megalázó bánásmódként értékelte. Az erre a korszakra tehető szexuális jellegű vádak az időmúlás és a nyilatkozatok összességének fényében nem bizonyíthatók.

A következő, máig terjedő időszakra már semmilyen testi bántalmazás nem fogalmazódott meg, de néhány versenyző Turi György egyes megnyilvánulásait továbbra is sértőnek érzi.

A bizottság leszögezi, a testi- és lelki bántalmazásra utaló módszerek sértik az emberi méltóságot és ellentmondanak az 1991-óta Magyarországon is hatályos gyermekjogi egyezmény alapelveinek, károsak és a felnőtt életre kiható lelki sérüléseket okozhatnak.

6. Javaslatok

6.1. MÚSZ szabályzatokkal kapcsolatos módosítási javaslatok

A *MÚSZ Fegyelmi Szabályzatában* a Sporttörvény és A sportfegyelmi felelősségről szóló 39/2004. (III. 12.) Korm. rendelet rendelkezéseire igazodva az elévülési idő vonatkozásában a Bizottság az alábbi módosítási javaslatot terjeszti elő:

- 3.§. (1) általában kerüljön szigorításra az elévülési idő, emelkedjen minimum 5 évre
- kiskorú sérelmére elkövetett cselekmény esetén az elévülési idő 10 év legyen.

Kiskorúak sérelmére elkövetett cselekmények esetén a sportszakmai tevékenységtől – akár végleges időtartamú – eltiltás büntetés is kiszabható legyen.

Amennyiben a fegyelmi vétség egyben bűncselekményt is megvalósít, akkor az elévülési idő egybeesik az elkövetett bűncselekmény Btk-ban meghatározott elévülési idejével.

Magyar Úszó Szövetség Úszó Edzői Úszó Oktatói Licenz Szabályzata korlátozza azon edző részére a licenz kiadását, aki versenyzőjével szemben bármilyen testi vagy lelki bántalmazást tanúsított és ezt a magatartást jogerős büntető, szabálysértési és/vagy fegyelmi hatóság megállapította.

A már kiadott licenzeket ilyen esetben a MUSZ jogosult legyen visszavonni.

A kiskorúak sérelmére elkövetett és bizonyított cselekmények esetén a licenz végleges visszavonására kerüljön sor.

6.2. Prevenációs célú javaslatok

A MÚSZ ingyenes pszichológiai tanácsadást biztosít az ezt igénylő áldozatoknak az átélt traumák feldolgozásának elősegítésére.

A MÚSZ hathatós lépéseket tesz annak érdekében, hogy minden egyesület álljon folyamatos kapcsolatban olyan pszichológussal, mentálhigiénés szakemberrel, akivel a sportolók és az

edzők is konzultálhatnak. Fontosnak tartjuk, hogy a versenyzők ne csak a jobb versenyeredmények eléréséről, hanem a sokszor megterhelő edzésekről, sikertelenségekről és más lelki megterhelések feldolgozásáról is tudjanak szakemberrel beszélni. Mindezek megvalósítására a MÚSZ a régiók bevonásával áttekinti a pszichológus vagy más mentálhigiénés szakember igénybevételével kapcsolatos helyzetet, ha szükséges szorgalmazza a régióközpontoknál alkalmazásukat és erre költségvetést biztosít.

A MÚSZ közreműködik abban, hogy az edzők rendszeres továbbképzésben részesüljenek a bántalmazásmentes pedagógiai módszerekről és lehetőségük legyen a jó gyakorlatok megismerésére, megosztására.

A MÚSZ létrehoz egy olyan online platformot, amely lehetővé teszi, hogy a sportolók, az edzők és a szülők, évente egyszer, egyszerű kérdőíves formában, névtelenül vagy névvel értékelhessék a munkát, közkinccsé tehessék pozitív élményeiket, a megosztásra érdemes jó gyakorlatokat és jelezhessék az esetleges kifogásolt módszereket, magatartásokat. Így a MÚSZ képet alkothat az úszósportban kialakult helyzetről, ha szükséges, azonosíthatja a beavatkozási pontokat és célzott válaszokat adhat.

A MÚSZ Gyermekvédelmi testülete továbbra is évente beszámol az Elnökségnek az elvégzett tevékenységéről.

A MÚSZ nemzetközi mintákhoz hasonlóan alapítson a legemberségesebb edzőknek, a sportolók véleménye alapján, odaítélhető Fair Play díjat.

2021. december 7.